

MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA

HISTORIA czerwiec 2017

„Nowa formuła”

Zasady oceniania:

- za rozwiązanie zadań w teście można uzyskać maksymalnie 50 punktów,
- model odpowiedzi uwzględnia jej zakres merytoryczny, ale nie jest ścisłym wzorcem sformułowania (poza odpowiedziami jednowyrazowymi i do zadań zamkniętych),
- za odpowiedzi do poszczególnych zadań przyznaje się wyłącznie pełne punkty,
- za zadania otwarte, za które można przyznać tylko jeden punkt, przyznaje się punkt wyłącznie za odpowiedź w pełni poprawną,
- za zadania, za które można przyznać więcej niż jeden punkt, przyznaje się tyle punktów, ile prawidłowych elementów odpowiedzi (zgodnie z wyszczególnieniem w modelu) przedstawił zdający,
- jeśli podano więcej odpowiedzi (argumentów, cech itp.) niż wynika z polecenia w zadaniu, ocenie podlega tyle kolejnych odpowiedzi (liczonych od pierwszej), ile jest w poleceniu,
- jeżeli podane w odpowiedzi informacje (również dodatkowe, które nie wynikają z polecenia w zadaniu) świadczą o pełnym braku zrozumienia omawianego zagadnienia i zaprzeczają udzielonej prawidłowej odpowiedzi, odpowiedź taką należy ocenić na zero punktów.

Zadanie		Model odpowiedzi	Schemat punktowania:	
zadanie/ części zadań			punkty za poszczególne części zadania	punkty za całe zadanie
1.	1.1.	<u>Nazwa:</u> starożytny Egipt. <u>Uzasadnienie:</u> • hieroglify; • przedstawianie bogów z głowami zwierząt; • charakterystyczna architektura sakralna	1 pkt za podanie prawidłowej nazwy i uzasadnienie z przywołaniem 2 argumentów	2
	1.2.	<u>Nazwa:</u> wyprawa Napoleona do Egiptu <u>Przykładowe uzasadnienie:</u> Napoleon zabrał ze swoją armią również badaczy/naukowców, których zadaniem było badanie i dokumentowanie tej kultury.	1 pkt za oba elementy	

2.		<u>Prawidłowa odpowiedź: C.</u> <u>Uzasadnienie:</u> W Erechtejonie zostały wykorzystane do funkcji kolumn/podpór posągi kobiet [tzw. kariatydy] – podobnie jest w przypadku gmachu Sądu Najwyższego	1 pkt za oba elementy	1
3.		<u>Przykładowe odpowiedzi</u> • Przyczyna – zubożenie chłopów – skutek – malejąca liczba żołnierzy w armii obywatelskiej, gdzie obowiązywał cenzus majątkowy. • Pauperyzacja posiadaczy niewielki gospodarstw w Rzymie doprowadziła do utraty przez nich możliwości zakupu wyposażenia niezbędnego do służby wojskowej, którą byli objęci mężczyźni – obywatele rzymscy dysponujący majątkiem ziemskim i określonym dochodem. Z tym była związana malejąca liczba żołnierzy w armii rzymskiej. Mężczyźni, którzy nie posiadali ziemi oraz stałego dochodu nie byli powoływani do służby wojskowej. Mała więc liczba żołnierzy w armii obywatelskiej.	1 pkt	1
4.		<u>Przykładowe wyjaśnienie:</u> Mozaika przedstawia boskie pochodzenie [sakralizację] władzy. Postać Św. Piotra dominuje nad klęczącymi u jego stóp postaciami Leona III [papieża] i Karola Wielkiego [cesarza] i przekazuje im symbole ich władzy: palusz i chorągiew.	1 pkt za wyjaśnienie symboliki przedstawienia z interpretacją min. dwóch elementów graficznych	1
5.	5.1.	Bolesław Chrobry Bolesław Śmiały/Szczodry	1 pkt za oba elementy	3
	5.2.	Kraków Wrocław Kołobrzeg	1 pkt za trzy nazwy	
	5.3.	Milsko i Łużyce Grody Czerwieńskie [Czechy, Morawy i Słowacja]	1 pkt za dwie nazwy	

6		<u>Władca:</u> Kazimierz [IV] Jagiellończyk <u>Okoliczności:</u> Toczyła się wojna z zakonem krzyżackim [wojna trzynastoletnia], która wymagała działań militarnych poza granicami Polski. Król wydał przywilej w Cerekwicy i Nieszawie, aby przekonać szlachtę do udziału w wojnie.	1 pkt za rozpoznanie władcy 1pkt za wyjaśnienie okoliczności	2
7.		<u>Nazwa:</u> Akt konfederacji warszawskiej [konfederacja warszawska] <u>Okoliczności:</u> Trwało bezkrólewie po śmierci Zygmunta Augusta i istniało niebezpieczeństwo walk wewnętrznych pomiędzy stronnictwami szlacheckimi reprezentującymi różne wyznania.	1 pkt za nazwę 1pkt za wyjaśnienie okoliczności	2
8		<u>Władca:</u> Henryk Walezy <u>Przykładowe uzasadnienie:</u> - litera H, - lilie.	1 pkt za rozpoznanie władcy wraz z uzasadnieniem	1
9.		merkantylizm	1 pkt	1
10.	10.1.	1–F, 2–F, 3–F	1 pkt	2
	10.2.	Wielka wojna północna	1 pkt	
11.		<u>Nazwa:</u> konfederacja barska <u>Geneza:</u> Główną przyczyną zawiązania konfederacji była niechęć szlachty do osoby króla Stanisława Augusta Poniatowskiego i praw kardynalnych gwarantowanych przez Rosję. <u>Skutek:</u> I rozbiór Polski;	1 pkt za prawidłową nazwę i wyjaśnienie genezy <u>lub</u> skutku 2 pkt za wszystkie elementy	2
12.	12.1.	<u>Przykładowa odpowiedź:</u> Napoleon chciał w ten sposób [poprzez blokadę ekonomiczną] zmusić Anglię do pokoju [wycofania się z wojny/koalicji antyfrancuskiej]	1 pkt za wyjaśnienie	2
	12.2.	<u>Rozstrzygnięcie:</u> Tak <u>Uzasadnienie:</u> Od wprowadzenia blokady kontynentalnej [1806 roku] znacząco spadła liczba statków zawijających do Gdańska : z 1194 w 1805 roku , przez 377 w 1806 do ledwie 32 w 1808 r.	1 pkt za rozstrzygnięcie z uzasadnieniem zawierającym odwołanie się do danych	

13.	13.1.	<u>Przykładowa odpowiedź:</u> Moneta została wybita z okazji stulecia doktryny Monroe, która zakładała koncentrację polityki zagranicznej USA na obu kontynentach amerykańskich i jednoczesną izolację od wewnętrznych spraw Europy. Na monecie oba kontynenty amerykańskie zostały upersonifikowane pod postaciami kobiet. Kobieta symbolizująca Amerykę Północną [USA] wyciąga w geście pomocy rękę z gałązką [pokoju] w kierunku kobiety symbolizującej Amerykę Płd. Jest to symboliczne ukazanie troski USA o młode państwa Ameryki Płd.	1 pkt za wyjaśnienie symboliki	2
	13.2.	<u>Prawidłowa odpowiedź:</u> Podczas I wojny światowej [w 1917 roku], kiedy USA włączyły się do konfliktu po stronie ententy.	1 pkt	
14.	14.1.	<u>Przykładowe odpowiedzi:</u> • Ekspansja kolonialna Europejczyków; • Przybywanie imigrantów z Europy; • Rozwój niewolnictwa; • Eksterminacja Indian.	1 pkt za trzy przyczyny	2
	14.2.	<u>Rozstrzygnięcie:</u> Najbardziej radykalna przebudowa struktury rasowej nastąpiła na terytorium Stanach Zjednoczonych i Kanady. <u>Uzasadnienie</u> Z wykresu wynika, że Indianie zostali prawie całkowicie wyniszczeni [spadek z prawie 100% mieszkańców tego terytorium w 1570 r. w. do ok. 1% w 1935 r.]. Z wykresu wynika, że na tym obszarze w 1570 r. nie było w ogóle ludności białej i czarnoskórej, a w 1935 r. – białych było ok. 90%, a ludności czarnoskórej ok. 10%. W przypadku innych regionów uwzględnionych na wykresie zmiany nie były tak radykalne.	1 pkt za rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem	

15.	<u>Przykłady łamania konstytucji:</u> - Niepowoływanie namiestnika po śmierci gen. Józefa Zajączka; - Wprowadzenie cenzury; - Zniesienie jawności obrad sejmku; - Niezwoływanie sejmku.	1 pkt za dwa przykłady	1
16.	<u>Nazwa:</u> powstanie styczniowe <u>Uzasadnienie:</u> Świadczą o tym odwołanie do trzech narodów dawnej Rzeczypospolitej oraz informacja o nadzwyczajnym poborze do wojska [branka], który stał się bezpośrednią przyczyną wybuchu powstania.	1 pkt za nazwę i uzasadnienie	1
17.	<u>Przykładowa odpowiedź:</u> Bismarck był zwolennikiem jednoczenia Niemiec drogą wojenną [krwią i żelazem], co udało mu się w 1871 roku, po pokonaniu Austrii [1866] oraz Francji [1870].	1 za wyjaśnienie z odwołaniem do faktografii	1
18.	<u>Rozstrzygnięcie:</u> Tak <u>Uzasadnienie:</u> Odezwa ks. Mikołajewicza [naczelnego dowódcy wojsk rosyjskich] nawoływała do wspólnej walki Polaków i Rosjan przeciwko Niemcom [państwom centralnym]. Pocztówka propaguje te same treści: żołnierz polski i rosyjski (nad nimi proporce z barwami narodowymi) podają sobie dłonie w geście przyjaźni nad pokonanym niemieckim żołnierzem (pikielhabuba).	1 za poprawną rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do ilustracji.	1
19.	<u>Nazwa:</u> wielki kryzys [gospodarczy] <u>Wniosek:</u> Spadek produkcji przemysłowej przekłada się na wzrost bezrobocia.	1 za oba elementy	1

20.	<u>Prawidłowa odpowiedź:</u> D. <u>Uzasadnienie:</u> Oba źródła [tekst i karykatura] nawiązują do konferencji w Monachium poświęconej czechosłowackiemu kryzysowi i roli jaką tam odegrał premier Wielkiej Brytanii – Neville Chamberlain. W tekście jest wspomniane nazwisko premiera oraz jego słynne słowa wypowiedziane po powrocie z Monachium („pokój dla naszych czasów”). Karykatura ukazuje postać Chamberlaina, który przetacza kulę ziemską po kładce z napisem „czeski kryzys” od chaosu ku pokojowi. Kładka znajduje się nad przepaścią z napisem „wojna”.	1 pkt odpowiedź i uzasadnienie z odwołaniem do obu źródeł	1
21.	<u>Przykładowa dobra odpowiedź:</u> Celem Niemców [władz niemieckich, propagandy niemieckiej] było rozbięcie sojuszu polsko-angielskiego poprzez zrzucenie odpowiedzialności na Anglię za klęskę wrześniową Polski. Niemcy. Anglia nie wywiązała się ze zobowiązań, choć udzieliła gwarancji pomocy Polsce.	1 pkt za wyjaśnienie celu politycznego	1
22.	<u>Wyjaśnienie:</u> Na znaczku widnieje data „17 IX 1939”, czyli data agresji ZSRR na Polskę. Na znaczku to wydarzenie ukazane jest nie jako akt agresji, ale jako akt wyzwolenia zachodniej Białorusi i Ukrainy (o czym informuje napis). Wymowę propagandową podkreśla również scena, w której uśmiechnięty żołnierz Armii Czerwonej rozdaje zgromadzonej ludności ulotki.	1 za wyjaśnienie zawierające interpretację znaczka	1
23.	<u>Rozstrzygnięcie:</u> Tak <u>Uzasadnienie:</u> Oba teksty traktują o dojściu Gomułki do władzy w 1956 roku i oceniają to wydarzenie jako koniec stalinizmu w Polsce [odejście od stalinizmu].	1 pkt za rozstrzygnięcie i uzasadnienie	1
24.	<u>Pełna nazwa:</u> Europejska Wspólnota Gospodarcza <u>Państwa założycielskie:</u> Francja, Republika Federalna Niemiec [Niemcy Zachodnie, RFN], Włochy, Belgia, Holandia, Luksemburg	1 pkt za pełną nazwę 1 pkt za wymienienie państw założycielskich	2

25.	1 – A. 2. – B.	1 pkt za jedną poprawną odповідь 2 pkt za dwie poprawne odpowiedzi	2
26.	<u>Nazwa:</u> jesień narodów [jesień ludów]	1 pkt	2

Zadanie 27. Wypracowanie

Temat 1.

Poziom	Zdający
Poziom IV (9–12 pkt)	• wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty, (np. przemiany kulturowe, w tym religijne, rozwój handlu, nauki, architektury) • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację informacji, • trafnie i w pełni wykorzystał materiał źródłowy (np. wskazał zmiany terytorialne imperium Aleksandra) • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe (np. wpływ polityki Filipa II na decyzje polityczne Aleksandra); • sformułował wnioski oraz podsumował rozważania; • odniósł się do tezy sformułowanej w temacie wypracowania i w pełni uargumentował swoje stanowisko.
Poziom III (6–8 pkt)	• dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe (np. podbój nowych ziem i przenikanie się kultury greckiej i ludów podbitych), • przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym, uwzględniając przemiany dokonujące się w czasie (np. rola Filipa II, rola Aleksandra); • w większości wykorzystał materiał źródłowy (np. upowszechnianie obyczajów dworskich z obszaru Persji) • sformułował wnioski; • odniósł się do tezy sformułowanej w temacie wypracowania i częściowo uargumentował swoje stanowisko.
Poziom II (3–5 pkt)	• przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. bitwa pod Issos, bitwa pod Gaugamelą, kultura hellenistyczna), • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii; • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych; • podjął próbę wykorzystania materiałów źródłowych i przywołania ich w tekście pracy.
Poziom I (1–2 pkt)	• w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, nawiązując do treści zawartych w materiale źródłowym; • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi (np. przyczyny wojen, zasięg podbojów); • poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni; • podjął nieudolną próbę wykorzystania materiałów źródłowych.

Temat 2.

Poziom	Zdający
Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty (rolę ekskomuniki w średniowiecznej rzeczywistości; polityczne uwarunkowania sporu); • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację informacji; • właściwie i w pełni wykorzystał materiał źródłowy; • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe (np. narastające tendencje reformistyczne w Kościele w XI w.; wpływ ruchu krucjatowego na przebieg sporu); • sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: • dokonał celowej i właściwej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe (np. wyjaśnił kompromis zawarty w konkordacie wormackim); • przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym (np. ukazał dążenia papieża do zerwania z cesaropapizmem i rolę Grzegorza VII w sporze); • w większości poprawnie wykorzystał materiał źródłowy; • podjął próbę formułowania wniosków (np. dotyczących relacji między władzą świecką a władzą duchowną w średniowieczu), • podjął próbę oceny konsekwencji sporu..
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: • przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. ogłoszenie <i>Dictatus papae</i>, podpisanie konkordatu w Wormacji), • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii, • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych (np. wpływ zapisów <i>Dictatus papae</i> na relacje między papieżem a cesarstwem), • podjął próbę wykorzystania załączonych materiałów źródłowych i przywołania ich w tekście pracy.
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi (np. opisał przebieg konfliktu), • poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.

Temat 3.

Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty, (np. wpływ idei oświecenia na dążenia wolnościowe społeczeństwa francuskiego, wpływ sytuacji społeczno-gospodarczej na nastroje społeczne), • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji, • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe, • sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: • dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe (np. wpływ rozwój oświaty na aspiracje polityczne społeczeństwa), • podjął próbę formułowania wniosków, • podjął próbę oceny słuszności twierdzenia zawartego w temacie.
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: • przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. zwołanie Stanów Generalnych, uchwalenie Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela), • przedstawił poglądy wybitnych przedstawicieli oświecenia – Jeana-Jacques’a Rousseau, Johna Locke’a, Voltaire’a, Monteskiusza) • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii, • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych.
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi (np. podział społeczeństwa na trzy stany i żądanie stanów trzeciego dopuszczenia do władzy, nieudolne rządy Ludwika XVI, zdobycie Bastylii, teoria umowy społecznej, teoria trójpodziału władzy), • poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.

Temat 4.

Poziom	Zdający
Poziom IV (9–12 pkt)	• wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty, • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację informacji, • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo skutkowe (np. rola Kościoła i represje kanclerza Ottona Bismarcka, nasilenie działań związanych z pracą organiczną i nasilenie walki z polskością: Komisja kolonizacyjna i Hakata; narastanie ruchu spiskowego w środowisku PPS), • sformułował swoje stanowisko, wnioski oraz podsumował rozważania.
Poziom III (6–8 pkt)	• dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe (np. wpływ powstania styczniowego na decyzję o uwłaszczeniu chłopów w Królestwie Polskim; represje władz pruskich wobec duchownych; wpływ przemian w Niemczech i Austro-Węgrzech na politykę wobec Polaków), • przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym, uwzględniając przemiany dokonujące się w czasie, • podjął próbę formułowania wniosków.
Poziom II (3–5 pkt)	• przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. Kulturkampf, rugi pruskie, autonomia w Galicji); • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii; • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych (np. przyczyny i skutki powstania styczniowego; reformy uwłaszczeniowe i wzrost świadomości społecznej i narodowej chłopów).
Poziom I (1–2 pkt)	• w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi (np. germanizacja, rusyfikacja, powstanie styczniowe, praca organiczna), • poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.

Temat 5.

Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty, (np. wpływ ideologii na interpretację wydarzeń i procesów historycznych); • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji; • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe; • sformułował wnioski i zajął stanowisko wobec problemu określonego w temacie.
Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: • dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii; • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe; • przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym (np. przedstawił kolejne etapy przejmowaniu władzy przez komunistów w Polsce z uwzględnieniem opozycji legalnej i podziemia antykomunistycznego); • podjął próbę formułowania wniosków (np. dotyczących represji stosowanych przez służby bezpieczeństwa i bohaterstwa Polaków represjonowanych przez te służby); • podjął próbę oceny metod stosowanych przez komunistów w walce o władzę.
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: • przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. działalność WiN, likwidacja PSL); • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii; • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych, (np. wpływ obecności wojsk radzieckich na terytorium Polski na sytuację polityczną w kraju, wpływ decyzji konferencji w Jałcie na kształtowanie się sytuacji politycznej w Polsce po zakończeniu II wojny światowej).
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu; • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi (np. referendum ludowe w 1946 r, sfałszowane wybory w 1947 r., powstanie PZPR); • poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.